

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๔๖๐
วันพฤหัสบดี ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาติ สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายนครจิต สิงห์เสณี	โฆษกกรรมการ
๕. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๖. นางกิริธนา สุมาวงศ์	กรรมการ
๗. นางจุรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๘. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	กรรมการ
๙. นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๑๐. นายเจียรชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๑. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๒. นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๓. พลตรี วีระ โรจน์นาศ	กรรมการ
๑๔. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	กรรมการ
๑๕. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	กรรมการ
๑๖. นายอัชพร จารุจินดา	กรรมการ
๑๗. พลเอก อภิรัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๑๘. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๑๙. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เลขานุการกรรมการ คนที่สอง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

นายประพันธ์ นัยโกวิท

(ลาการประชุม)

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

นายวรภัทร์ แห่งพุ่ม

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๑. นายนาถะ ดวงวิชัย

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานประธานรัฐสภา

๒. นางสาวจินดาภรณ์ ร่ำริน

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมการ ๓

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

๑. ศาสตราจารย์พิเศษ หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์

๒. นายอติคม อินทุฤดี

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

นางสุภัทรา เชื้อรอด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

นายพัชโรดม ลิ้มปิยะเชื้อร

ผู้อำนวยการฝ่ายกฎหมายเทคโนโลยี

เริ่มประชุมเวลา ๑๔.๐๕ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๔๕๑ วันอังคาร ที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๐ ถึงครั้งที่ ๔๕๙ วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๑ อยู่ระหว่างการตรวจทานของคณะอนุกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาความมุ่งหมายและคำอธิบายประกอบของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

นายศุภชัย ยาวะประภาช กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการตรวจพิจารณาบันทึกเจตนารมณ์ร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ฝ่ายเลขานุการคณะอนุกรรมการตรวจพิจารณาบันทึกเจตนารมณ์ร่างรัฐธรรมนูญได้แก้ไขปรับปรุงความมุ่งหมายและคำอธิบายประกอบของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช ๒๕๖๐ หมวด ๑ บททั่วไป (มาตรา ๑ ถึงมาตรา ๕) และหมวด ๒ พระมหากษัตริย์ (มาตรา ๖ ถึงมาตรา ๒๔) ตามประเด็นข้อสังเกตของที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งที่ผ่านมาแล้ว โดยที่ประชุมคณะอนุกรรมการได้ร่วมกันพิจารณาและแก้ไขปรับปรุงถ้อยคำและข้อความให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น จึงขอให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาอีกครั้งเพื่อความรอบคอบ

ประธานกรรมการกล่าวว่า เมื่อคณะอนุกรรมการตรวจพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญได้แก้ไขปรับปรุงความมุ่งหมายและคำอธิบายประกอบของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หมวด ๑ บททั่วไป (มาตรา ๑ ถึงมาตรา ๕) และหมวด ๒ พระมหากษัตริย์ (มาตรา ๖ ถึงมาตรา ๒๔) ตามประเด็นข้อสังเกตของที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแล้ว ไม่จำเป็นต้องนำกลับมาให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาอีก เว้นแต่คณะอนุกรรมการมีประเด็นปัญหาในการจัดทำความมุ่งหมายและคำอธิบายประกอบของรัฐธรรมนูญในมาตราใด คณะอนุกรรมการสามารถหรือที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเพื่อให้ได้ข้อยุติในประเด็นดังกล่าวได้ และเมื่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญและคณะอนุกรรมการตรวจพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญได้แก้ไขปรับปรุงความมุ่งหมายและคำอธิบายประกอบของรัฐธรรมนูญครบทุกมาตราแล้ว คณะอนุกรรมการควรนำกลับมาให้กรรมการร่างรัฐธรรมนูญแต่ละคนช่วยกันพิจารณาทบทวนเพื่อความรอบคอบอีกครั้ง

นายศุภชัย ยาวะประภาษ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการตรวจพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ หรือที่ประชุมเกี่ยวกับคำอธิบายประกอบของมาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง ว่าควรตัดคำว่า “ส่วนพระอิสริยยศที่กำหนดไว้ในกฎหมายระเบียบราชบัลลังก์” ควรปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับพระอิสริยยศที่มีอยู่ในปัจจุบัน” ออกหรือไม่ เนื่องจากที่ประชุมคณะอนุกรรมการมีความเห็นถึงความดังกล่าวอาจไม่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัติในมาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติเกี่ยวกับเรื่องการสืบราชสมบัติ

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความว่า “ส่วนพระอิสริยยศที่กำหนดไว้ในกฎหมายระเบียบราชบัลลังก์” ควรปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับพระอิสริยยศที่มีอยู่ในปัจจุบัน” ในคำอธิบายประกอบของมาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง เป็นการยกตัวอย่างเพื่อขยายความให้เห็นชัดเจนว่า การสืบราชสมบัติให้เป็นไปโดยนัยหรือหลักการสำคัญที่กำหนดไว้ในกฎหมายระเบียบราชบัลลังก์ว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๗ เพราะพระอิสริยยศที่มีอยู่ในปัจจุบันอาจไม่ตรงกับพระอิสริยยศที่กำหนดไว้ในกฎหมายระเบียบราชบัลลังก์ก็ได้

นายศุภชัย ยาวะประภาษ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการตรวจพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า คณะอนุกรรมการตรวจพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ จะแก้ไขปรับปรุงคำอธิบายประกอบของมาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง ตามประเด็นข้อสังเกตของที่ประชุม

จากนั้น นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง นำเสนอร่างหนังสือเรื่อง “ความเห็นกรณีประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่ามาตรา ๑๘๕ แห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่” เพื่อส่งไปยังศาลรัฐธรรมนูญ ตามหนังสือเรียกเอกสาร หลักฐาน หรือบุคคลของศาลรัฐธรรมนูญ ที่ (๑๗) ๐๐๑/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๑ ดังนี้

“คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญขอเรียนชี้แจงเพื่อประกอบการพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ดังนี้

๑. คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นว่า มาตรา ๑๘๕ แห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... เป็น “บทเฉพาะกาล” ที่ว่าด้วยการดำรงตำแหน่งต่อไปของประธานกรรมการและกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ซึ่งแม้มาตรา ๒๗๓ ของรัฐธรรมนูญ

แห่งราชอาณาจักรไทยจะบัญญัติว่า “ให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ยังคงอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไป และเมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องที่จัดทำขึ้นตามมาตรา ๒๖๗ ใช้บังคับแล้ว การดำรงตำแหน่งต่อไปเพียงใดให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ...” ก็ได้หมายความว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... จะสามารถกำหนดให้ประธานกรรมการและกรรมการป้องกันการทุจริตแห่งชาติดำรงตำแหน่งต่อไปเพียงใดก็ได้โดยไม่มีข้อจำกัด แต่การกำหนดให้ประธานกรรมการและกรรมการป้องกันการทุจริตแห่งชาติดำรงตำแหน่งต่อไปนั้นต้องไม่ขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติหลักของรัฐธรรมนูญอันเป็นกฎหมายที่มีลำดับศักดิ์สูงสุดและมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปมาตั้งแต่วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๐ ในส่วนที่เกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของประธานกรรมการและกรรมการป้องกันการทุจริตแห่งชาติด้วย มิฉะนั้นการบัญญัติกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวจะมีผลเป็นการยกเว้นการบังคับใช้รัฐธรรมนูญอันเป็นกฎหมายสูงสุดซึ่งเป็นผลประหลาด ทั้งกรณีเช่นนี้แตกต่างโดยสิ้นเชิงจากกรณีที่บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญเองบัญญัติยกเว้นมิให้นำบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญบางมาตรามาใช้บังคับในวาระเริ่มแรก เพราะนั่นเป็นกรณีที่รัฐธรรมนูญอันเป็นกฎหมายสูงสุดบัญญัติยกเว้นการใช้บังคับไว้ในตัวเอง

๒. สำหรับมาตรา ๑๘๕ แห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... ที่ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่นั้น คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นว่าบทบัญญัติดังกล่าวบัญญัติให้ประธานกรรมการและกรรมการป้องกันการทุจริตแห่งชาติซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ยังคงดำรงตำแหน่งต่อไปโดยมิให้นำลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ (๑) และ (๑๘) มาใช้บังคับ อย่างไรก็ตามก็ดี ลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ (๑) และ (๑๘) นั้นเป็นลักษณะต้องห้ามทั่วไปของผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระทุกองค์กรตามมาตรา ๒๑๖ (๓) ประกอบกับมาตรา ๒๐๒ (๑) และ (๔) ของรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงเห็นว่าเมื่อบทหลักของรัฐธรรมนูญวาง “ลักษณะต้องห้าม” หรือ “ลักษณะไม่พึงประสงค์” ของผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระทุกองค์กรไว้ชัดเจนแล้ว การที่บทบัญญัติแห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญไปยกเว้นลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญอันเป็นกฎหมายสูงสุด จึงเป็นบทบัญญัติที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ

๓. นอกจากนี้ หากพิจารณาเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญดังปรากฏในคำปรารภของรัฐธรรมนูญเองที่มุ่งหมายให้มีการปฏิรูปองค์กรอิสระซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สุจริต และเที่ยงธรรม เพื่อให้ผู้บริหารที่ปราศจากคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลเข้ามามีอำนาจในการปกครองบ้านเมืองหรือใช้อำนาจตามอำเภอใจ และได้กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามเฉพาะของผู้ได้รับการสรรหาเป็นประธานกรรมการและกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามมาตรา ๒๓๒ ไว้นสูงกว่าคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของประธานกรรมการและกรรมการป้องกันการทุจริตแห่งชาติที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับก่อน ยิ่งแสดงให้เห็นถึงเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่ต้องการให้มีการ “ปฏิรูป” องค์กรอิสระอย่างแท้จริง ดังนั้น การที่มาตรา ๑๘๕ แห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... บัญญัติให้ยกเว้นลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญจึงไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญด้วย

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงมีความห่วงกังวลอย่างมากว่าบทบัญญัติดังกล่าวอาจมีปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ แม้ศาลรัฐธรรมนูญจะเคยมีคำวินิจฉัยที่ ๑/๒๕๖๐ ว่าการยกเว้นคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระบางประการสามารถกระทำได้

แต่ก็ไม่ครอบคลุมถึงการยกเว้น “ลักษณะต้องห้าม” ในบทหลักตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ อันเป็นเรื่องที่มีสภาพร้ายแรงยิ่งกว่าการขาดคุณสมบัติ แต่การที่จะวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ เป็นหน้าที่และอำนาจโดยตรงของศาลรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงมีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ (รธน) ๐๐๒/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๑ (สิ่งที่ส่งมาด้วย) แจ้งความห่วงกังวลดังกล่าวไปยังประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติทราบ เพื่อให้เป็นดุลพินิจของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่จะพิจารณาดำเนินการตามควรแก่กรณีต่อไป ทั้งนี้ ผู้แทนคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวได้ชี้แจงและแถลงเหตุผลเกี่ยวกับข้อห่วงกังวลดังกล่าวไว้ชัดเจนแล้วในการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติทั้งในชั้นกรรมาธิการและในชั้นการพิจารณาในวาระที่สองและวาระที่สาม

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป”

นายอชีพ จารุจินดา กรรมการ เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน ข้อ ๑ เป็นดังนี้ “คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นว่า มาตรา ๑๘๕ แห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... เป็น “บทเฉพาะกาล” ที่ว่าด้วยการดำรงตำแหน่งต่อไปของประธานกรรมการและกรรมการป้องกันการทุจริตแห่งชาติ ซึ่งแม้มาตรา ๒๗๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยจะบัญญัติว่า “ให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ยังคงอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไป และเมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องที่จัดทำขึ้นตามมาตรา ๒๖๗ ใช้บังคับแล้ว การดำรงตำแหน่งต่อไปเพียงใดให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ...” ก็ได้หมายความว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... จะสามารถกำหนดให้ประธานกรรมการและกรรมการป้องกันการทุจริตแห่งชาติดำรงตำแหน่งต่อไปเพียงใดก็ได้ โดยไม่มีข้อจำกัด แต่การกำหนดให้ประธานกรรมการและกรรมการป้องกันการทุจริตแห่งชาติดำรงตำแหน่งต่อไปนั้นต้องไม่ขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติหลักของรัฐธรรมนูญอันเป็นกฎหมายที่ลำดับศักดิ์สูงสุดและมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปมาตั้งแต่วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๐ ในส่วนที่เกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของประธานกรรมการและกรรมการป้องกันการทุจริตแห่งชาติด้วย มิฉะนั้นการบัญญัติกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวจะมีผลเป็นการยกเว้นการบังคับใช้รัฐธรรมนูญอันเป็นกฎหมายสูงสุดซึ่งทำให้บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้ตามมาตรา ๕ ของรัฐธรรมนูญ ทั้งกรณีเช่นนี้แตกต่างโดยสิ้นเชิงจากกรณีที่บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญเองบัญญัติยกเว้นมิให้นำบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญบางมาตรามาใช้บังคับในวาระเริ่มแรก เพราะนั่นเป็นกรณีที่รัฐธรรมนูญอันเป็นกฎหมายสูงสุดบัญญัติยกเว้นการใช้บังคับไว้ในตัวเอง” เพื่อให้เป็นภาษากฎหมายมากยิ่งขึ้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในข้อ ๒ ควรอธิบายเพิ่มเติมโดยมีสาระสำคัญว่า “ถึงแม้การยกเว้นลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ (๑) และ (๑๘) ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... จะเป็นการยกเว้นภายในบทบัญญัติของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... แต่เนื่องจากบทบัญญัติเรื่องลักษณะต้องห้ามดังกล่าวนำมาจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๑๖ (๓) ประกอบกับมาตรา ๒๐๒ (๑) และ (๔) จะทำให้สามารถตีความได้สองแบบคือ แบบที่หนึ่ง หากศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่า บทบัญญัติยกเว้นลักษณะต้องห้ามดังกล่าวไม่มีผลกระทบต่อรัฐธรรมนูญ หมายความว่า ประธานกรรมการ ป.ป.ช. และกรรมการ ป.ป.ช. ยังคงต้องนำลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญมาบังคับใช้ การยกเว้นลักษณะต้องห้ามในมาตรา ๑๑ (๑) และ (๑๘) จึงไม่ส่งผลใด ๆ และแบบที่สอง หากมีความมุ่งหมายให้การยกเว้นลักษณะ

ต้องห้ามในมาตรา ๑๑ (๑) และ (๑๘) เกิดเป็นผล เท่ากับเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายลำดับรอง เพื่อยกเว้นบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญซึ่งเห็นว่าไม่น่าจะกระทำได้นอกจากนี้ หากกำหนดให้ประธาน กรรมการ ป.ป.ช. และกรรมการ ป.ป.ช. ที่ดำรงตำแหน่งอยู่แต่เดิมสามารถดำรงตำแหน่งอยู่ต่อไปได้จากการ ยกเว้นลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ (๑) และ (๑๘) ขณะที่กรรมการ ป.ป.ช. ที่ได้รับการสรรหาเพื่อเข้ามา ดำรงตำแหน่งใหม่ต้องมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ อาจเกิดปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในลักษณะ เลือกลงปฏิบัติหรือไม่ และยังมีปัญหาอีกว่าบุคคลที่ได้รับการยกเว้นลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ (๑) และ (๑๘) จะสามารถดำรงตำแหน่งทางการเมือง เช่น เลขาธิการนายกรัฐมนตรี ได้หรือไม่”

นายภัทรหะ คำพิทักษ์ กรรมการ กล่าวไว้ว่า เพื่อให้เกิดความชัดเจนควรอธิบายเพิ่มเติมในลักษณะว่า “ศาลรัฐธรรมนูญควรนำความในมาตรา ๒๖ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ ที่บัญญัติว่า “กฎหมายตามวรรคหนึ่ง ต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง เป็นการเจาะจง” มาพิจารณาประกอบด้วย

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ กล่าวไว้ว่า หากรัฐธรรมนูญไม่ได้บัญญัติยกเว้นเรื่องคุณสมบัติ หรือลักษณะต้องห้ามในเรื่องใดไว้เป็นการเฉพาะ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมาย ลำดับรองก็ไม่ควรมีบทบัญญัติที่เป็นการยกเว้นเรื่องคุณสมบัติ หรือลักษณะต้องห้ามดังกล่าวไว้ใน พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

นายภัทรหะ คำพิทักษ์ กรรมการ กล่าวไว้ว่า ควรเพิ่มเติมข้อความโดยอธิบายว่า “รัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ มีความแตกต่างกับรัฐธรรมนูญฉบับก่อนๆ เนื่องจากรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ ได้บัญญัติเรื่องคุณสมบัติ และลักษณะต้องห้ามของผู้ดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง แยกออกจากกันไว้อย่างชัดเจน ดังนั้น ในการพิจารณาของ ศาลรัฐธรรมนูญจึงควรพิจารณาในประเด็นดังกล่าวประกอบด้วย”

ประธานกรรมการมอบหมายให้นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง แก้ไข เพิ่มเติมหนังสือตามประเด็นของสังเกตของที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

จากนั้น นายศุภชัย ยาวะประภาษ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการตรวจพิจารณาบันทึก เจตนาารมณัร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวไว้ว่า สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีหนังสือด่วนที่สุด ที่ สว (สนช) (กสทช.) ๐๐๐๘/๔๙๐ ลงวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๑ ขอทราบเจตนาารมณัของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ บทเฉพาะกาล มาตรา ๒๖๓ ว่า โดยที่มาตรา ๗ ข. (๑) แห่งร่างพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการ ประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้กำหนดลักษณะ ต้องห้ามของผู้สมัครเป็นกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กรรมการ กสทช.) ว่าต้องไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งในข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในการรับสมัคร ผู้เข้ารับการสรรหาเป็นกรรมการ กสทช. ซึ่งได้ดำเนินการรับสมัครเสร็จเรียบร้อยแล้วนั้น ปรากฏว่าได้มี สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ยื่นสมัครเข้ารับการสรรหาเป็นกรรมการ กสทช. ด้วย ดังนั้น จึงต้องการ ทราบเจตนาารมณัของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ บทเฉพาะกาล มาตรา ๒๖๓ วรรคสี่ ว่าสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติถือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือไม่ จึงเสนอให้ที่ประชุม คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาประเด็นดังกล่าว

ประธานกรรมการกล่าวไว้ว่า หลักการทั่วไปเรื่องการดำรงตำแหน่งสำคัญของประเทศนั้น กฎหมาย จะกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของบุคคลที่จะดำรงตำแหน่งไว้ในกฎหมายเป็นการเฉพาะ เช่น

การห้ามมิให้ข้าราชการประจำเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือการห้ามมิให้กรรมการรัฐวิสาหกิจเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เป็นต้น แต่ในกรณีประเทศอยู่ในภาวะไม่ปกติ การบริหารประเทศจำเป็นต้องแต่งตั้งบุคคลผู้มีความรู้ ความสามารถเข้ามาดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อทำหน้าที่ในการบริหารประเทศ จึงมีการเขียนกฎหมายยกเว้นเกี่ยวกับการแต่งตั้งบุคคลเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งในอดีตที่ผ่านมาได้มีการบัญญัติข้อยกเว้นดังกล่าวไว้ในรัฐธรรมนูญ ตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๒๑ เป็นต้นมาจนถึงรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ดังนั้น ประเด็นที่ต้องพิจารณาคือ บทเฉพาะกาล ของรัฐธรรมนูญ นำไปใช้บังคับกับบุคคลที่ดำรงตำแหน่งอยู่ก่อนแล้ว หรือกำลังจะเข้าไปดำรงตำแหน่ง ซึ่งในประเด็นดังกล่าวเห็นว่าความในมาตรา ๒๖๔ วรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญ นำไปใช้บังคับกับบุคคลที่ดำรงตำแหน่งอยู่ก่อนแล้ว และรวมถึงบุคคลที่กำลังจะเข้ารับการสรรหาเพื่อดำรงตำแหน่งด้วย

ศาสตราจารย์พิเศษ หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญควรนำความในมาตรา ๒๖๔ (๒) ของรัฐธรรมนูญ ที่บัญญัติว่า “มิให้นำความในมาตรา ๑๐๘ ข. ลักษณะต้องห้าม (๖) ในส่วนที่เกี่ยวกับการเคยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีมาใช้บังคับแก่ผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาซึ่งได้รับสรรหาตาม (๑) (ข) และมิให้นำความในมาตรา ๑๐๘ ข. ลักษณะต้องห้าม (๒) มาตรา ๑๘๔ (๑) และมาตรา ๑๘๕ มาใช้บังคับแก่ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นสมาชิกวุฒิสภาโดยตำแหน่ง” มาประกอบการพิจารณาด้วย และสอบถามว่าผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติถือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติถือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง แต่เป็นตำแหน่งทางการเมืองที่ได้รับการยกเว้นตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๓ วรรคสี่

นายธีรชัย ฌ นคร กรรมการ สอบถามว่า ความมุ่งหมายของมาตรา ๒๖๓ วรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญ คือการยกเว้นให้บุคคลที่มีลักษณะต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สามารถดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๖๔ ข้าราชการการเมืองที่ตั้งขึ้นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๖๔ หรือเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะรักษาความสงบแห่งชาติตามมาตรา ๒๖๕ หรือสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามมาตรา ๒๖๓ ได้ ซึ่งเป็นตำแหน่งที่มุ่งเน้นหน้าที่และอำนาจด้านการบริหารราชการแผ่นดินเป็นหลัก แตกต่างจากหน้าที่และอำนาจของกรรมการ กสทช. ที่มีลักษณะเฉพาะซึ่งมิใช่หน้าที่และอำนาจด้านการบริหารราชการแผ่นดิน จึงมีประเด็นต้องพิจารณาว่าสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติซึ่งถือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง จะสามารถดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการ กสทช. ได้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า บทยกเว้นให้บุคคลที่มีลักษณะต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองสามารถดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๖๔ ข้าราชการการเมืองที่ตั้งขึ้นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๖๔ หรือเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะรักษาความสงบแห่งชาติตามมาตรา ๒๖๕ หรือสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามมาตรา ๒๖๓ ได้นั้น มิได้หมายความว่ารวมถึงการได้รับยกเว้นตามกฎหมายอื่นด้วย

นายธนวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง กล่าวว่า บทยกเว้นตามมาตรา ๒๖๓ วรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญ หมายถึงการยกเว้นให้บุคคลที่มีลักษณะต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สามารถดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๖๔ ข้าราชการการเมืองที่ตั้งขึ้นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๖๔ หรือเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะรักษาความสงบแห่งชาติตามมาตรา ๒๖๕ หรือสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามมาตรา ๒๖๓ ได้ แต่ไม่ได้หมายถึงการยกเว้นให้บุคคลดังกล่าวไปดำรงตำแหน่งในองค์กรอื่นได้ด้วย ดังนั้น สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติจึงไม่สามารถสมัคร

เข้ารับการสรรหาเป็นกรรมการ กสทช. ได้ แต่ไม่ตัดสิทธิสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติซึ่งดำรงตำแหน่ง กรรมการ กสทช. ก่อนที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ยังคงดำรงตำแหน่งเป็น กรรมการ กสทช. และสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติในคราวเดียวกันต่อไปได้ ตามบทบัญญัติของ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๓

นายศุภชัย ยาวะประภาษ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการตรวจพิจารณابันทึก เจตนารมณ์ร่างรัฐธรรมนูญ สอบถามว่า ในความมุ่งหมายของมาตรา ๒๖๓ วรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญ หากอธิบายว่า “กำหนดขึ้นเพื่อเป็นหลักการให้รัฐมนตรี ข้าราชการการเมือง และสมาชิกสภานิติบัญญัติ แห่งชาติ ที่มีคุณสมบัติตามวรรคสองสามารถปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้” จะเหมาะสมหรือไม่

ศาสตราจารย์พิเศษ หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ความมุ่งหมายของมาตรา ๒๖๓ วรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญ เป็นบทยกเว้นเฉพาะการ ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งได้แก่ตำแหน่งรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๖๔ ข้าราชการการเมืองที่ตั้งขึ้น เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๖๔ หรือเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ ของคณะรักษาความสงบแห่งชาติตามมาตรา ๒๖๕ หรือสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามมาตรา ๒๖๓ เท่านั้น มิใช่ยกเว้นให้บุคคลดังกล่าวไปดำรงตำแหน่งอื่นที่ไม่ใช่ตำแหน่งทางการเมืองดังกล่าว

นายอติคม อินทุพุฒิ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ในมาตรา ๗ ข. (๑) ของพระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้กำหนดลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครเป็นกรรมการ กสทช. ว่าต้องไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง จึงเห็นว่าสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติซึ่งเป็นผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมือง ไม่สามารถดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการ กสทช. หรือสมัครเข้ารับการสรรหาเป็น กรรมการ กสทช. ได้ เว้นแต่ผู้นั้นจะพ้นจากการเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติแล้ว จึงจะสามารถดำรง ตำแหน่งเป็นกรรมการ กสทช. หรือสมัครเข้ารับการสรรหาเป็นกรรมการ กสทช. ได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีตีความมาตรา ๒๖๓ วรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญ โดยถือว่าผู้ดำรง ตำแหน่งรัฐมนตรี ข้าราชการการเมือง และสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามมาตรา ๒๖๓ วรรคสี่ ไม่ถือ เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง กรณีเช่นนี้นี้นักคิดดังกล่าวจึงสามารถไปดำรงตำแหน่งอื่นได้

นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย กรรมการ กล่าวว่า ผู้ดำรงตำแหน่งตามที่กำหนดในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๓ วรรคสี่ สามารถดำรงตำแหน่งอื่นได้ เพราะหากจะกำหนดให้บุคคลดังกล่าวไม่สามารถดำรง ตำแหน่งอื่นนอกจากที่กำหนดในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๓ วรรคสี่ ก็ควรมีการบัญญัติลักษณะต้องห้ามไว้ใน รัฐธรรมนูญให้ชัดเจน เช่นเดียวกับการห้ามมิให้กรรมการร่างรัฐธรรมนูญดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามที่ บัญญัติในมาตรา ๒๖๗ วรรคหก ของรัฐธรรมนูญ ที่บัญญัติว่า “เพื่อประโยชน์แห่งการขจัดส่วนได้เสีย ห้ามมิให้กรรมการร่างรัฐธรรมนูญดำรงตำแหน่งทางการเมืองภายในสองปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งตาม วรรคสอง”

ศาสตราจารย์พิเศษ หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ความในมาตรา ๒๖๓ วรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญ เป็นการบัญญัติบทยกเว้นคุณสมบัติ และลักษณะต้องห้ามของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไว้เป็นการเฉพาะ เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการ แผ่นดินในช่วงรอยต่อก่อนที่จะมีรัฐบาลที่มาจาก การเลือกตั้ง จึงกำหนดให้บุคคลดังกล่าวสามารถดำรง ตำแหน่งทางการเมืองได้ แต่การกำหนดให้บุคคลที่ได้รับการยกเว้นตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๓ วรรคสี่ ไปดำรงตำแหน่งอื่นที่ไม่ใช่ตำแหน่งทางการเมืองจึงไม่ถูกต้อง ดังนั้น รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๓ วรรคสี่ จึงมิได้

หมายความรวมถึงการให้บุคคลดังกล่าวไปดำรงตำแหน่งอื่นนอกจากตำแหน่งที่กำหนดในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๓ วรรคสี่

ประธานกรรมการกล่าวว่า เหตุที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๓ วรรคสี่ บัญญัติยกเว้นเรื่องคุณสมบัติ และลักษณะต้องห้ามของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้เป็นการเฉพาะ เพราะต้องการบุคคลที่มีความรู้ความสามารถที่หลากหลายเข้ามาบริหารประเทศในช่วงรอยต่อ เมื่อยกเว้นให้บุคคลดังกล่าวสามารถดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามมาตรา ๒๖๓ วรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญได้แล้ว ก็สามารถยกเว้นให้บุคคลดังกล่าวสามารถดำรงตำแหน่งอื่นได้ด้วย เพราะการที่บุคคลดังกล่าวเข้ามาดำรงตำแหน่งถือว่าเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติ จึงไม่ควรตัดสิทธิบุคคลดังกล่าวในการได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอื่น

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ กล่าวว่า บทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ จะกำหนดยกเว้นมิให้นำบทบัญญัติที่ห้ามบุคคลดำรงตำแหน่งทางการเมืองมาใช้บังคับ ดังนั้น จึงไม่ตัดสิทธิสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่จะไปดำรงตำแหน่งอื่นในขณะเดียวกัน

นายเชียรชัย ณ นคร กรรมการ กล่าวว่า สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติสามารถสมัครเข้ารับ การสรรหาเป็นกรรมการ กสทช. ได้ แต่เมื่อได้รับการสรรหาให้ดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการ กสทช. แล้ว สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติผู้นั้นต้องพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ศาสตราจารย์พิเศษ หม่อมหลวง ไกรฤกษ์ เกษมสันต์ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมากร ร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๓ วรรคสี่ บัญญัติว่า “บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดที่ห้ามมิให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางการเมือง มิให้นำมาใช้บังคับแก่การดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๖๔ ข้าราชการการเมืองที่ตั้งขึ้นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๖๔ หรือเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะรักษาความสงบแห่งชาติตามมาตรา ๒๖๕ หรือสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามมาตรา” ดังนั้น ผู้ดำรงตำแหน่งทั่วไปจึงสามารถดำรงตำแหน่งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ เนื่องจากรัฐธรรมนูญมิให้นำบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ห้ามมิให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางการเมืองมาใช้บังคับ แต่จะอาศัยบทบัญญัติดังกล่าวเพื่อตีความว่าบุคคลที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองสามารถดำรงตำแหน่งทั่วไปในคราวเดียวกันได้นั้น จึงไม่สามารถตีความในลักษณะดังกล่าวได้ ทั้งนี้ ในอดีตที่ผ่านมา ไม่มีการแต่งตั้งข้าราชการการเมืองให้ดำรงตำแหน่งข้าราชการประจำในคราวเดียวกัน แต่มีการแต่งตั้งให้ข้าราชการประจำสามารถดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองในคราวเดียวกันได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมืองไม่ได้กำหนดห้ามมิให้ข้าราชการการเมืองดำรงตำแหน่งเป็นข้าราชการประจำ แต่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน และกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการอื่น กำหนดห้ามมิให้บุคคลที่จะดำรงตำแหน่งข้าราชการพลเรือน หรือข้าราชการอื่นเป็นข้าราชการการเมืองหรือดำรงตำแหน่งทางการเมืองในคราวเดียวกัน ซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๓ วรรคสี่ บัญญัติว่า “บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดที่ห้ามมิให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางการเมือง มิให้นำมาใช้บังคับแก่การดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๖๔ ข้าราชการการเมืองที่ตั้งขึ้นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๖๔ หรือเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะรักษาความสงบแห่งชาติตามมาตรา ๒๖๕ หรือสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามมาตรา” ดังนั้น แม้ในทางการเมือง รัฐมนตรี ข้าราชการการเมือง หรือสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติข้างต้นจะไม่สามารถดำรงตำแหน่งอื่นในขณะเดียวกันได้ แต่ในทางกฎหมายรัฐมนตรี ข้าราชการการเมือง หรือสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติข้างต้นสามารถดำรงตำแหน่งอื่นในขณะเดียวกันได้

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ กล่าวว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๓ วรรคสี่ หมายความว่า บุคคลใดก็ตามสามารถดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๖๔ ข้าราชการการเมืองที่ตั้งขึ้นเพื่อประโยชน์

ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๖๔ หรือเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของ คณะรักษาความสงบแห่งชาติตามมาตรา ๒๖๕ หรือสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามมาตรา ๒๖๓ ได้ แม้จะมีบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ห้ามมิให้บุคคลนั้นดำรงตำแหน่งทางการเมือง แต่ไม่ได้หมายความว่า รัฐมนตรีตามมาตรา ๒๖๔ ข้าราชการการเมืองที่ตั้งขึ้นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะรัฐมนตรี ตามมาตรา ๒๖๔ หรือเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะรักษาความสงบแห่งชาติตามมาตรา ๒๖๕ หรือสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามมาตรา ๒๖๓ จะสามารถไปดำรงตำแหน่งใด ๆ ในคราวเดียวกันได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ข้อยกเว้นในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๓ วรรคสี่ ที่มิให้นำบทบัญญัติ แห่งกฎหมายที่ห้ามมิให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางการเมืองมาใช้บังคับ ไม่ได้เป็นการยกเว้นให้กับ คณะรัฐมนตรีทุกชุด หรือข้าราชการการเมืองทุกรูปแบบ แต่จะยกเว้นให้เฉพาะรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๖๔ ข้าราชการการเมืองที่ตั้งขึ้นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๖๔ หรือเพื่อ ประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะรักษาความสงบแห่งชาติตามมาตรา ๒๖๕ หรือสมาชิกสภานิติบัญญัติ แห่งชาติตามมาตรา ๒๖๓ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ เท่านั้น ซึ่งเหตุที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่สามารถ ไปดำรงตำแหน่งข้าราชการอื่นในขณะเดียวกันได้ เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการนั้น ๆ กำหนดห้ามมิให้ข้าราชการนั้นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในคราวเดียวกัน ดังนั้น เมื่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๓ วรรคสี่ ห้ามมิให้นำบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ห้ามมิให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางการเมือง มาใช้ บังคับแก่การดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๖๔ ข้าราชการการเมืองที่ตั้งขึ้นเพื่อประโยชน์ในการ ปฏิบัติหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๖๔ หรือเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะรักษา ความสงบแห่งชาติตามมาตรา ๒๖๕ หรือสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามมาตรา ๒๖๓ ผู้ดำรงตำแหน่ง ดังกล่าวจึงสามารถไปดำรงตำแหน่งอื่นในคราวเดียวกันได้

นายศุภชัย ยาวะประภาษ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการตรวจพิจารณابันทึก เจตนารมณ์ร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ควรจัดทำความมุ่งหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๓ วรรคสี่ โดยมี สาระสำคัญว่า “กำหนดขึ้นเพื่อมิให้นำกฎหมายที่ห้ามมิให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางการเมืองไปใช้บังคับกับ ผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี ข้าราชการการเมือง และสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ” ซึ่งจากความมุ่งหมาย ดังกล่าวเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสรรหากรรมการ กสทช. สามารถตีความคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้าม ของผู้สมัครเข้ารับการสรรหาเป็นกรรมการ กสทช. ได้ว่าสอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๓ วรรคสี่ หรือไม่

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ กล่าวว่า ควรเพิ่มเติมความมุ่งหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๓ ว่า มาตรานี้ไม่ใช่บทบัญญัติที่เกิดขึ้นใหม่โดยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ แต่เป็นบทบัญญัติที่มีมาอย่างต่อเนื่อง จากรัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ ที่ได้บัญญัติรับรองหลักการดังกล่าว

ประธานกรรมการกล่าวว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๔๑ บัญญัติว่า “ในกรณีที่มิชอบด้วยกฎหมายใดกำหนดคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามในการ ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มิให้นำบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นมาใช้บังคับแก่ผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งเป็น ผู้ดำรงตำแหน่งในคณะรักษาความสงบแห่งชาติ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ กรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ข้าราชการการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง และข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการรัฐสภา” ซึ่งเป็นการยืนยัน หลักการของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๓ วรรคสี่ ว่าสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติสามารถดำรงตำแหน่งอื่น ในคราวเดียวกันได้

จากนั้น ประธานกรรมการหารือที่ประชุมว่า เพื่อให้การพิจารณาศึกษาและกลั่นกรอง ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... ที่ผ่านการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เป็นไปอย่างถูกต้องและรอบคอบ ควรตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาศึกษา ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว โดยให้มีหน้าที่และอำนาจในการให้ข้อเสนอแนะต่อ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญในการประกอบการพิจารณาว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ทั้งสองฉบับดังกล่าวตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญหรือไม่ ทั้งนี้ สำหรับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. .... ในประเด็นการอนุญาตให้ผู้สมัครและ พรรคการเมืองสามารถจัดแสดงมหรสพประกอบการหาเสียงเลือกตั้งได้นั้น คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ควรโต้แย้งว่าประเด็นดังกล่าวจะเป็นการสร้างความสะดวกและไม่เที่ยงธรรมให้เกิดขึ้นได้ง่าย รวมทั้ง มีโอกาสสูงที่จะเกิดการบิดเบือนเรื่องค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้งด้วย สำหรับประเด็นเรื่องวันบังคับใช้ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. .... คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญคงไม่ได้แย้งในประเด็นนี้

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ สอบถามว่า การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. .... ในที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ไม่มีการอภิปราย ในประเด็นว่าเหตุใดจึงกำหนดให้พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศ ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป ดังนั้น จะเหมาะสมหรือไม่กรณีที่มีการโต้แย้งเรื่องระยะเวลาดังกล่าวเพื่อให้ ทราบเหตุผลที่แท้จริงในการกำหนดวันบังคับใช้กฎหมายของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ กล่าวว่า คณะกรรมการควรพิจารณาว่าการกำหนดให้ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. .... มีผลใช้บังคับ เมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๗ และมาตรา ๒๖๘ หรือไม่

นายธีรชัย ณ นคร กรรมการ กล่าวว่า คณะกรรมการไม่จำเป็นต้องโต้แย้งในเรื่องกำหนดเวลา ใช้บังคับกฎหมายของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. .... เนื่องจากรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๘ ได้กำหนดไว้แล้วว่า ให้ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญนี้ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๖๗ (๑) (๒) (๓) และ (๔) มีผลใช้บังคับแล้ว

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. .... ร่างมาตรา ๒ ที่บัญญัติว่า “พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้ บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป” ควรรับฟังเหตุผล การแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติดังกล่าวจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เนื่องจากคณะกรรมการไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับ ขั้นตอนการจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง หรือการดำเนินการเกี่ยวกับการเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรภายในของพรรคการเมือง ซึ่งอาจมีผลต่อการกำหนดวันใช้บังคับกฎหมายของ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ....

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ กล่าวว่า คณะกรรมการควรโต้แย้งในประเด็นเรื่องกำหนดให้ บุคคลอื่นหรือกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งสามารถลงคะแนนเสียงแทนคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุที่ไม่สามารถทำเครื่องหมายลงในบัตรเลือกตั้งได้ โดยให้ถือเป็นการออกเสียงลงคะแนนโดยตรง และลับ เนื่องจากเป็นบทบัญญัติที่อาจขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า การขยายเวลาการใช้บังคับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. .... โดยให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป จะทำให้การทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งในส่วนที่เกี่ยวกับการเตรียมการจัดการเลือกตั้งต้องสะดุดหยุดลงด้วย ดังนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งจะต้องพิจารณาให้รอบคอบว่าจะสามารถดำเนินการเรื่องต่อไปพลางก่อนในระหว่างที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรยังไม่ผลใช้บังคับ

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ กล่าวว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... กำหนดให้กฎหมายมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป ซึ่งไม่สอดคล้องกับวันใช้บังคับกฎหมายของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. .... อาจส่งผลกระทบต่อหลักเกณฑ์บางประการที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับกำหนดให้ใช้ร่วมกันได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรขยายเวลาใช้บังคับกฎหมายของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... ออกไปเป็นระยะเวลาเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เพื่อให้สอดคล้องกับเวลาใช้บังคับกฎหมายของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. .... ทั้งนี้ คณะกรรมการควรโต้แย้งในประเด็นการแบ่งกลุ่มผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาที่มีการแก้ไขให้เหลือเพียงสิบกลุ่ม เนื่องจากเหตุที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญกำหนดให้แบ่งกลุ่มผู้สมัครรับเลือกสมาชิกวุฒิสภาออกเป็นยี่สิบกลุ่มนั้น เกิดจากการศึกษาและวิเคราะห์กลุ่มอาชีพต่าง ๆ มาอย่างรอบคอบแล้ว โดยจำนวนยี่สิบกลุ่มนี้เป็นจำนวนที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญยกตัวอย่างมาตั้งแต่ในช่วงการยกร่างรัฐธรรมนูญซึ่งได้มีการรับฟังความเห็นของประชาชนมาแล้ว รวมทั้งจำนวนดังกล่าวยังทำให้ได้ตัวแทนของประชาชนที่มาจากหลากหลายสาขาอาชีพมากที่สุดด้วย สำหรับการแก้ไขว่ากลุ่มควรคงไว้ตามร่างเดิมของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เนื่องจากเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยป้องกันการทุจริตในการเลือกสมาชิกวุฒิสภาได้ ขณะที่การแบ่งกลุ่มผู้สมัครออกเป็นสองกลุ่ม คือ ผู้สมัครอิสระและผู้สมัครที่มาจากพรรคการเมืองของสภาวิชาชีพนั้น ๆ ถือเป็นกรณีที่ไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ เนื่องจากผู้สมัครที่มาจากพรรคการเมืองของสภาวิชาชีพไม่ได้มาจากการคัดเลือกของประชาชนอย่างแท้จริง และทำให้โอกาสที่ผู้สมัครอิสระซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพนั้นจะได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภามีน้อยลงด้วย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตั้งคณะอนุกรรมการร่วมกันพิจารณาศึกษาและกลั่นกรองร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... ที่ผ่านการพิจารณาจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติประกอบด้วย

๑. นายอภิชาติ สุจริตานนท์	ประธานอนุกรรมการ
๒. นายประพันธ์ นัยโกวิท	รองประธานอนุกรรมการ
๓. นายเจริญ โทณะวณิก	อนุกรรมการ
๔. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	อนุกรรมการ
๕. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	อนุกรรมการ
๖. นายปรกรณ์ นิลประพันธ์	อนุกรรมการ
๗. นายอัคร จารุจินดา	อนุกรรมการ

๘. พลเอก อภิภูธร เจริญพานิช	อนุกรรมการ
๙. นายอุดม รัฐอมฤต	อนุกรรมการ
๑๐. นางพรพิมล สัมฤทธิ์ผ่อง	อนุกรรมการ
๑๑. นายพีชโรตม ลิ้มปิยะเรียม	อนุกรรมการ
๑๒. นางสาวจิรารัตน์ จันทรัตน์	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๓. นายจิรพันธ์ ทองบุญเรือง	อนุกรรมการและเลขานุการ

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันอังคาร ที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๐๐ นาฬิกา

นายเฉลิมศักดิ์ ใจขำนิ
 วิทยากรชำนาญการ
 นางสาวอัจฉรา สนวนสมุทร
 วิทยากรชำนาญการพิเศษ
 นายณฤพนธ์ ฐิติจันทร์
 นิติกรปฏิบัติการ
 ผู้จัดบันทึกการประชุม

นายรัฐภูมิ คำศรี
 นิติกรชำนาญการพิเศษ
 นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช
 ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง
 สำนักกรรมการ ๒
 ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์